

Roberto J. PAYRO (1867-1928) werkte als Argentijnse journalist van *La Nación* in België, tussen 1909 en 1923. Tijdens de Eerste Wereldoorlog, was hij tegen de neutraliteit van Argentinië omdat de Duitsers de Argentijnse vertegenwoordiger neergeschoten hadden. De Duitsers hebben dan PAYRO belet als journalist verder te werken. Hij is dus begonnen Belgische legenden te verzamelen. Hij werd vriend, o. a., van Isidoor TEIRLINCK. “*La dama blanca de Nadrin* (leyenda belga)” werd uitgegeven in “*La Nación*”, van Buenos Aires, op 8 maart 1925, en werd hernomen in *El Diablo en Bélgica* (1953). Die tekst bestaat al in het Frans in *Le Diable en Belgique* (IEA3637).

De witte dame van Nadrin.

Er was onweer, en in het bos donderde het met tussenpozen. Als deze zweeg, kon men het metaalachtige geluid van kettingen horen. De bleke bliksems verlichtten het onstuimige water van de Ourthe. Het was en sombere nacht. Ondertussen, werkelijkheid of schim, glijdt het schaduwbeeld van een vrouw op de heuvelachtige weg langs de rivier. In het licht van iedere bliksem, onderzoekt zij hopeloos de onrustige stroom. Zij richt zich dan weer op en gaat verder tot aan de kruising, schijnt te trachten het oude kruis voorbij te gaan maar aarzelt ; een kracht verzet

zich ertegen. Ze is onbeweeglijk, een standbeeld zou men zeggen, maar ze komt op haar passen terug langzaam en doorschijnend, verdwijnt tussen de bomen en de rotsen om weer te verschijnen met de duisternis, de donder, de bliksem, het geluid van de kettingen en het gerommel van de Ourthe ...

Zij is de verloofde van Hubert, de witte dame van Nadrin.

Léonard de Samrée had een zoon, Hubert, en zijn nobele buur, Lothaire de Bérisménil had een dochter, Ermesinde. De heer van Bérisménil en de heer van Samrée waren verenigd door een innige vriendschap. Ze hadden besloten dat hun kinderen samen zouden trouwen. Ze groeiden samen op en hun kinderlijke broederlijkheid veranderde in hun jeugd jaren tot een warme en diepe liefde. Het waren twee mooie kinderen. Hij, struis en bruin, zij blond en teer, fijn als een lelie.

Hun toekomst was rooskleurig tot hun vaders, ervaren jagers, een redetwist over een privéjacht hadden. Hun ruzie ontaarde in vijandigheid en haat. Zoals dikwijls het geval is bij de volgelingen van Nemrod als hun passie voor de jacht op het spel staat. De breuk maakte natuurlijk ook een eind aan hun oude voornemen, de vereniging van de twee families. De vaders voelden zich niet meer verbonden tot hun woord.

De jonge mensen wenden van wanhoop en beloofden elkaar altijd lief te hebben, wat er ook gebeurt.

Maar de heer van Samrée stuurde Hubert in dienst bij de Hertog van Bourgogne om die opstand te voorkomen. De heer van Bérisménil, die eveneens besloten was de brug te breken, huwelijkte Ermesinde uit aan de heer van La Roche, een oudere man. Het mooie meisje, te zwak om zich tegen de wil van haar vader te verzetten, bleek het te aanvaarden met onderdanigheid en leed in stilte. Toch probeerde ze het ogenblik van haar opoffering telkens voor een andere rede uit te stellen. Ontroostbaar en stilzwijgend ging ze iedere namiddag paardrijden. Ze galoppeerde op de steile beboste wegen langs de oevers van de Ourthe, in de hoop Hubert te ontmoeten.

In deze romantische tijden, was het onvermijdelijk dat de minnaar zijn dame redde van het grote gevaar – zijn leven of zijn eer bedreigend – in de ene of de andere gelegenheid. En deze episode ontbrak niet in het tragische verhaal van Hubert en Ermesinde.

Het gebeurde tijdens een van haar wandelingen. Het paard schrok van een adder, sloeg op hol en ging zich gek van angst in de Ourthe storten samen met zijn dierbare vracht. Op dat moment – als gezonden door de voorzienigheid – duikt Hubert op uit de struiken en trekt

het flauwgevallen meisje van haar paard juist op het ogenblik dat het radeloze dier zich in de diepte stort. De minnaars in elkaars armen, vol vreugde na deze verschrikkelijke angst dachten alleen maar om hun liefdesverklaring te hernieuwen, hun onverzettelijke belofte van trouw, hun eed elkaar toe te behoren of te sterven.

- *Laten we vluchten* – stelde Hubert voor.
- *Wacht* – antwoordde Ermesinde –. *Ik zal mijn vader vragen om op zijn beslissing terug te komen. Ik zal hem smeken, ik zal proberen hem te doen buigen door mijn tranen En als hij niet toestaat, dan ...*

Hubert vergezelde haar te voet, door het bos, tot bijna aan de deur van het kasteel. Hij was terug gekomen door de waakzaamheid van de soldaten, die de heer van Samrée hem gegeven had om hem te begeleiden, te misleiden. Zo groot was zijn liefde voor Ermesinde.

Heel discreet was hij de vorige dag in het dorp van Houffalize teruggekomen en had met woede en wanhoop vernomen dat het jonge meisje met de heer van La Roche ging trouwen. Buiten zichzelf van woede, zweerde hij dat hij zijn ziel aan de duivel zou geven, als het huwelijk zou doorgaan. Hoewel men het niet juist

weet, had de jonge man de overeenkomst met de duivel al afgesloten als hij Ermesinde van de dood gered had.

Lothaire van Bérisménil wou niet naar zijn dochter luisteren ; hij had geen medelijden. Maar alsof Hubert haar het vuur in de aders had gespoten verloor het jonge meisje haar verlegenheid en besloot dezelfde nacht te vluchten. Vanuit de slottoren gaf ze het afgesproken signaal. Zodra het donker was, ging ze door het venster naar buiten en liet zich langs een lang koord zakken tot in de armen van haar geliefde, die haar heel ongerust stond op te wachten. Hij hield een prachtig paard bij de teugels, rijkelijk gezadeld, met schuim in de mond en vuur in de ogen. Hubert besteeg het paard en hielp Ermesinde er ook op, die zich aan hem vasthield, bevend van emotie en angst. Ze vertrokken in volle vaart, met een duivelse loop, in één sprong over dal, langs de velden om tussen de bomen te verdwijnen. Men zag de vonken op de rotsen onder een donkere lucht, die zich verenigde met de aarde tot een zwarte geheimzinnige massa. De donder was vreemd en angstaanjagend. De bliksem slaagde er niet in deze massa te doorscheuren. Ze galoppeerden, galoppeerden... Met zo'n vaart, moest zij al ver weg zijn van het kasteel van Bérismenil, en toch had Ermesinde de indruk, ondanks dat hun rijdier vlug doorliep, ter plaatse te blijven. En plots bleek ze, buiten

het gehamer van de hoeven van hun paard, de wilde galop van iemand die hen achtervolgde te horen.

Dit was inderdaad het geval. Het noodlot wou dat Lothaire van Bérisménil zijn dochter langs het koord had zien zakken tot in de armen van Hubert. Hij haastte zich naar de stallen, sprong op zijn lievelingspaard zonder het te zadelen en zette als een pijl de achtervolging van de twee geliefden in.

Hubert, gewaarschuwd door Ermesinde spoorde het dier aan, het maakte een sprong en zette de dolle vaart verder. Maar de andere, in volle galop, bleek steeds dichterbij te komen. De voortvluchtigen begonnen te panikeren, zoals een prooi met een duizelingwekkende opwinding. Ze galoppeerden, galoppeerden, maar de achtervolger kwam dichterbij en dichterbij. Hij zat hen op de hielen. Razend, gaf de jonge man zijn zwaard aan Ermesinde en nam zijn dolk krampachtig in zijn rechter hand. Hij riep – ... tegen wie ? ... tegen zijn paard ? ... tegen een onzichtbaar wezen ? ... – deze mysterieuze woorden :

- *Je had mij beloofd ... Je had mij beloofd.*

De storm brak furieus boven hun hoofden los. De paarsachtige bliksem opende en sloot verschrikkelijke gordijnen op landschappen van schaduwen. De donder

liet zijn ruwe en dreigende stem horen. De achtervolging ging steeds sneller. De vader had hen al ingehaald. Ermesinde strekte blindelings haar arm en zwaaide met het zwaard. Het vreselijke lawaai van een bliksem was als een echo van een schreeuw dat een vervloeking was. In het schijnsel van die bliksem zag Ermesinde haar vader vallen, druipend van het bloed. Zij wou hem helpen, maar dat was onmogelijk. Zij zat aan het lichaam van Hubert vast, als een stukje ijzer aan een sterke magneet, terwijl deze, door de bliksem getroffen, brandde als een fakkel ... En het paard galoppeerde maar door, ging van de weg af, en stortte zich overhaast naar de rotsen en struiken van de oever. Toen viel het meisje van het paard door een enorme sprong. Het paard wierp zich in het water van de rivier dat de oevers besprenkelde met een wolk van damp voor zich weer te sluiten op het verbrandde lijk van Hubert van Samrée.

Sindsdien bespookt de witte dame van Nadrin deze oorden en zal zij daar tot aan het einde der tijden wandelen.

Copyright :

- voor de Spaanse versie, Roberto J. Payro estates ;
- voor de Nederlandse vertaling, 2014, Anne MOERS.